

Om Kalvehave Færgegård og Gammel Kalvehave.

Kalvehave Færgegårds historie går sandsynligvis helt tilbage til de tidligste beboelser efter istiden og stenalderen, idet der er gjort talrige fund af flinteredskaber i hele området, ligesom der er fundet rester af bopladser og møddinger i langs kysterne og i det lave vand. Stedet har ligeledes været brugt som overfartssted til Møn, da det jo ligger, hvor afstanden er den korteste mellem øerne.

I år 1304 nævnes navnet Kaluehaghæ eller Skåningehafn om bebyggelsen. I hele Middelalderperioden fandt de store sildefangster sted i hele Øresundsområdet, og navnet Skåningehafn vidner om, at der her som i områderne ved København og i Skåne gjordes store fangster af sild, som blev saltet og lagt i de store tønder. Man påstod jo, at sildene fandtes i så store mængder, at hvis man stak en åre i vandet, ville den blive stående lodret, så tæt stod stimerne. Silden var jo den vigtigste ernæring for store dele af befolkningen i dagligdagen. Man spiste sild morgen, middag og aften og ikke mindst i fastetiden, da danskerne jo var katolikker frem til reformationen i 1520'erne. Sildefangsterne har utvivlsomt været en god indtægtskilde for beboerne og købmændene.

Kalvehave kirke som ligger højt på en bakke med en storslået udsigt over Ulvsund er bygget i perioden 1225 – 1250. Den er en blanding af romansk og gotisk byggestil. Alteret er fra ca. 1500 tallet og prædikestolen fra 1639. Om kirken er at fortælle et vandresagn en legende, der gælder også for andre kirker i Danmark. Egentlig skulle den være bygget ved Langebæk, men de "underjordiske", der boede i nærheden ville ikke have kirken så tæt på, og de rev derfor ned om natten, hvad der var blevet opført om dagen. Man fik så det råd, at man skulle binde to stude sammen og slippe dem løs om aftenen, og hvor man fandt dem om morgenen, skulle kirken opføres. Det blev så på bakken mellem Kalvehave Færgegård og Gl. Kalvehave, og der ligger kirken så i dag uden problemer med hekse og trolde.

I 1600 tallet under svenskekrigene var området omkring Kalvehave og nordpå præget af krigene mellem Danmark og Sverige, og der fandt en del guerilla krig sted mellem de såkaldte "Gønger" og de svenske soldater. Romanen "Gøngehøvdingen" om Svend Poulsen hans tro væbner Ib af forfatteren Carit Etlar, beskriver disse kampe.

Færgefarten mellem Kalvehave Færgegård og et færgeløje på Møn ved Koster udvikledes gennem årene med stadig større både og til sidst med motorfærger, der kunne medbringe biler og andre køretøjer. Der blev ligeledes anlagt hoteller med overnatningsmuligheder på begge sider. Men kun på Sjællandssiden udvikledes der et bysamfund ikke mindst, da man omkring 1890'erne besluttede man at anlægge en jernbane, en privatbane ejet af kommunerne Vordingborg, Øster Egesborg og Kalvehave, mellem Kalvehave Færgegård og Vordingborg.

Jernbanen havde spor helt ud på havneanlægget i tilslutning til færgefarten fra færgeløjet i Kalvehave og til Koster færgeløjet på Møn. Man udskibede bl.a. roer til sukkerfabrikken, der var bygget i Stege i slutningen af 1800 tallet. Det var oprindelig meningen, at jernbanen skulle videreføres på Møn, men det blev aldrig gennemført.

I 1930'erne blev der bl.a. som beskæftigelsesarbejder bygget broer overalt i Danmark. I 1936 blev Lillebæltsbroen indviet og i 1937 Europas længste bro Storstrømsbroen.

Man påbegyndte også i slutningen af 30'erne "Mønsbroen" eller "Dronning Alexandrines Bro", som den rettelig hedder. Trods udbruddet af 2. Verdenskrig fortsattes byggeriet, og i 1943 blev broen indviet i overværelse af dronning Alexandrine.

Ligeledes i 1930'erne anlagde man "Statens Veterinære Institut for Virusforskning" på Lindholm, og det gamle færgeleje kunne nu anvendes til den færge, der sejlede køer og andre dyr over til fremstilling af først og fremmest vaccine mod "Mund- og klovsyge", der med mellemrum hærgede store dele af Europa. Instituttet har stadig stor betydning for forskning af forskellige former for dyresygdomme og udvikling af vacciner.

Som et kuriosum kan nævnes, at der i en årrække lå en lille virksomhed på havnen. En tangfabrik, hvor man samlede tang, dvs. tørret ålegræs, der så blev brugt til fyld i madrasser. De gamle røde cykelskure er rester af fabrikken.

Havnen har gennem årene først og fremmest været havn for fiskerne, der har landet ål og rejer og andre spisefisk, men i de senere år har den med anlæggelsen af Marinaen i 1970'erne og 80'erne mere været hjemsted for fritid og turisme, med kun få erhvervsfiskere tilbage.

Vest for Kalvehave Færgesø ligger Gammel Kalvehave, der er en lille hyggelig landsby med en kroget bygade og mindre forretninger samt en lille havn. Som navnet antyder, er bebyggelsen ældre end byen omkring overfartsstedet, hvor det gamle færgeleje ligger.

Nord for Kalvehave Færgesø ligger landsbyen Viemose, der er en typisk vejby, én af Danmarks længste landsbyer med en bygade på 3 km.

For alle byernes i området gælder det dog, at de stort set har mistet alle de småforretninger og detailhandel, der tidligere var karakteristiske for landsbyerne i Danmark.

Venlig hilsen

Geert A. Nielsen
Arkivar
Langebæk Lokalhistoriske Arkiv